

Ion Pătru Albu

Așezat pe malul stîng al Mureșului, la confluența dealurilor cu bătrînul rîu, în țînutul unde Apusenii se unesc cu Țara Hațegului, te întîmpină orașul Deva, a cărei poziție l-a transformat, de-a lungul veacurilor, în pofida tuturor vicisitudinilor, într-un puternic centru politic și economic. Mărturiile istorice și arheologice ce s-au păstrat confirmă că istoria orașului se încadrează în mod organic în marea chartă de vitejie a poporului român.

Prezența susținută a orașului Deva și a împrejurimilor sale în decursul istoriei patriei noastre este și tematica manifestărilor cu caracter științific prilejuite de împlinirea a 700 de ani de la prima atestare documentară a bătrînei așezări.

Cu prilejul acestei sărbători, în octombrie 1969 s-a deschis în sălile Muzeului din Deva expoziția „DEVA DE-A LUNGUL ISTORIEI“ care a înfățișat într-un mod sistematic o istorie ce pledează pentru o existență milenară din care ultimele șapte secole sînt înmatricolate în paginile îngălbenite a cronicilor.

Pășînd în incinta muzeului vizitatorul a putut vedea pe viu urmele veacurilor care s-au scurs. Prima sală din expoziție arăta oaspeților aspecte din vremea neoliticului și a primelor metale folosite de către băștinași. Marile transformări petrecut în timpul statului liber dac, iar apoi sub stăpînirea romană, au putut fi urmărite cu atenție datorită bogatului material arheologic pus la dispoziție. Fiînd o punte de legătură spre anul 1269, perioada prefeudală, prin conținutul său a reliefat cu pregnanță problema continuității pe aceste meleaguri. Începînd cu ilustrarea perioadei de la 1269 și pînă astăzi, prin fața vizitatorului s-au perindat documentele și obiectele care, prin valoarea lor istorică și artistică, au înmănușiat o perioadă bogată în fapte. Au fost scoși în evidență o serie de eroi ai istoriei patriei: Horia, Cloșca și Crișan, Avram Iancu, Hossu Longin, Dr. Petru Groza etc., activitatea ultimilor doi fiind strîns legată de orașul Deva. O mare parte a documentelor expuse au reliefat prezența Devei în timpul bătăliilor de clasă de după primul război mondial.

Ultima parte a expoziției, a cuprîns o serie de documente contemporane care au subliniat prezența Devei în marele avînd economic, precum și modul cum orașul de la poalele cetății traduce în viață liniile directoroare ale Partidului Comunist Român.

Tot cu această ocazie, sălile muzeului au găzduit alte două expoziții, prima de artă plastică, în care membrii cenaclului din Deva au expus cele mai apreciate lucrări, care s-au bucurat de o bună primire din par-

tea publicului. Cea de-a doua era o expoziție foto care a cuprins aspecte din viața cotidiană a orașului, cu acest prilej putându-se vedea imortalizat pe hîrtie aspecte ale frumosului și plăcutului.

Manifestările științifice s-au încheiat cu sesiunea de comunicări intitulată semnificativ „SECOLELE DEVEI“ la care și-au adus contribuția pe lîngă cercetătorii din Deva și o serie de cadre de specialitate de la Universitățile din Cluj și București. Comunicările: Harta arheologică a municipiului Deva de Dr. doc. Oct. Floca. Așezarea dacică de la Cozia — Deva de M. Valea — L. Mărghitan; Deva și împrejurimile în sec. IV—XIV de I. Andrițoiu și I. P. Albu; Orașul Deva — gazdă a desfășurării unor importante acțiuni democratice antifasciste de masă 1933—1944 de Gh. I. Ioniță etc. au trezit un viu interes în fața auditoriului și a specialiștilor.

Aceste comunicări precum și alte lucrări științifice au fost reunite în volumul omagial SARGETIA VI care, prin sumarul său, rămîne un omagiu adus Devei la aniversarea celor 700 de ani de la prima sa atestare documentară.

Municipiul Deva s-a prezentat oaspeților săi într-o perfectă simbioză a trecutului istoric cu prezentul, el s-a arătat ca un bătrîn cu părul alb, dar care, în același timp, își păstrează o veșnică vitalitate tinerească.